

Тема. Захист майбутніх професій "Всі професії хороші - вибирай на смак".

Автор: Саприкіна Н. О.,
вчитель української мови та літератури

ЗОШ №23 м. Рівне

Мета. Ознайомити із різноманітним світом професій, звернути увагу підлітків на таке важливе проблемне питання як вибір професії; допомогти обрати справу до душі й своїх можливостей.

Очікувані результати:

учні знатимуть: групи професій, якості, характерні для представників певних професій, потребу економічного району в фахівцях певного типу.

учні вмітимуть: практично визначати свої нахили до певного типу професій.

Обладнання. Профорієнтаційна література, схема "Барометр професій", таблиця "Класифікація професій за предметом праці", анкета.

Епіграф.   Витри піт солоний із чола,
                  І трудись, забувши про утому,
                  Бо людина ціниться по тому,
                  Чи вона зробила, що могла,
                  Скільки сил у неї вистачило,
                  Щоб на світі більше щастя стало.

Микола Луків

Життя без праці – злодійство, праця без мистецтва – варварство.

Д. Рескін

Твоя діяльність, і тільки вона одна, визначає твою цінність.

Й. Фіхте

Задоволення має бути нагородою за працю.

К. Гельвецій

Той, хто любить працю, не відчуває потреби у розвагах.

Ж. Лабрюйєр

Х І Д   З А Х О Д У

I. Вступне слово вчителя (2 хв.)

- Яка глибока думка закладена в словосполученні "вибір професії", скільки викликає воно емоцій і сподівань, і водночас породжує проблеми ! Це не просто вдало чи невдало прийняте в юності рішення, це щаслива або розбита доля, активне, творче, радісне життя чи байдуже, пасивне існування.

Вже через рік дехто з вас обиратиме собі професію і піде оволодівати нею.

У Загальній декларації прав людини підкреслюється, що кожна людина має право на вільний вибір професії.

Права людини, визначені Декларацією, покладені в основу Конституції України. Так, стаття 43 Конституції України проголошує право кожного на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку добровільно погоджується ...

"Як же із тисяч професій обрати ту, яка приносить найбільшу користь людям, країні, давала б змогу відчути себе потрібним, повноцінним і задоволеним своєю працею ? Як уникнути помилок і розчарувань у майбутньому, обравши певну професію ? "- такі питання виникли у вас, коли я попередньо провела опитування, готуючись до нашої години спілкування. Сьогодні ми спробуємо разом дати відповідь на ці питання.

II. Повідомлення "Різноманітний світ професій" (3 хв.)

- На світі існує безліч професій. Як же зорієнтуватися серед цієї кількості ? Знайти серед тисяч єдину, яка стане справою всього життя. Прослухайте повідомлення однокласника про деякі із існуючих класифікацій.

У ч е н ь :

- Професія – це певний вид праці. У кожній професії є свої різновиди праці, які називають спеціальностями. Наприклад, немає професії "учитель всього", а є

учитель початкових класів, математики, фізики тощо, а інженер може бути інженером-електриком, програмістом, механіком.

Світ професій дуже великий. Їх налічується близько шести тисяч. Існує кілька класифікацій: за знаряддями праці (ручні, механізовані, автоматизовані, комп'ютеризовані, функціональні), за метою праці (перетворюючі, гностичні, винахідницькі), за галузеву ознакою (промислові, будівельні, транспортні, зв'язку тощо), за умовами праці (робота вдома, на повітрі, незвичайні умови). Найпоширенішою є класифікація за предметом праці (див. табл.)

Групи професій   Людина- Природа   Людина - Техніка   Людина- Людина
Людина – Знакова система   Людина – Художній образ

Основні предмети праці   живі організми, корисні копалини, атмосфера, вода, земля
технічні системи, машини, агрегати, види енергії   окремі люди, групи, колективи
умовні знаки, цифри, шифри, коди, формули, схеми, ноти
Художні образи, твори мистецтва та літератури

Якості, характерні для представників професій групи

III. Гра "Аукціон" (5 хв.)

-        Дякую, твоє повідомлення допоможе нам у подальшій роботі.

Погляньте на таблицю "Класифікація професій за предметом праці." Поміркуйте і скажіть, які професії, на вашу думку, належать до цих груп? Виграє та команда, яка назве найбільшу кількість професій певної групи.

Л – П : рільник, тваринник, агроном, зоотехнік, геолог, лісник, рибовод;

Л – Т : слюсар, токар, монтажник, електрик, водій, інженер;

Л – Л : учитель, лікар, продавець, медсестра, секретар, журналіст, адвокат;

Л – З : касир, бухгалтер, економіст, лінгвіст, математик, програміст, набірник;

Л – Х : перукар, модельєр, художник, архітектор, фотограф, композитор.

IV. Гра " Швидко та влучно" (5 хв.)

-        Чи може бути слідчим неухажливий? акробатом – людина, яка страждає запамороченнями голови? художником - той, що не вміє образно мислити, а перекладачем – людина, яка погано запам'ятовує?

Ні! Що ж необхідно враховувати при виборі професії? (Стан здоров'я, власні можливості, особисті й суспільні інтереси, розумові здібності).

- А зараз спробуйте вибрати із перерахованих якостей, ті, які, на вашу думку, є професійно важливими для фахівців певного типу (учитель роздає таблички : Л-П, Л-Л, Л-З, Л-Т, Л-Х . Учні знімають з дошки потрібний листок і прикріплюють його до таблиці).

V. Захист проектів (15 хв.)

- Вже згадувалося, що на світі близько 6 тисяч професій. А які з них – найголовніші ? найважливіші для суспільства ?

Уявіть, що вас відправляють на незвичайний острів, де є все необхідне для життя, але там немає кому працювати. Кого з фахівців своєї групи ви взяли б на острів ? Чому? Обґрунтуйте свій вибір.

(Презентація професій : Л-Л – реклама, Л-П – комікси, Л-З – сценка, Л-Т- пантоміма, Л-Х – гумореска).

VI. Анкетування (визначення нахилів учнів до типу професій) (9 хв.)

- На жаль, визначаючи свій життєвий шлях, дуже часто керуються не реальними можливостями, розумовими здібностями, особистими інтересами чи станом здоров'я, а обирають майбутню професію за компанію, за настановою батьків чи наслідуючи когось. Подібно вчинили й ви, коли самостійно розподілялися на групи. Що ж давайте перевіримо, чи ви не помилилися у своєму виборі ? З допомогою анкети визначимо ваші нахили до певного типу професій.

А н к е т а " Твої професійні нахили"

Припустімо, що після відповідного навчання ви зможете виконувати будь-яку з перелічених нижче робіт. Але якби вам довелось обирати з двох можливостей, то якому виду діяльності ви надали б перевагу ? Нижче запропоновано 20 пар тверджень, позначених індексами а і б, що стисло розкривають різні види діяльності. Уважно вивчивши обидва твердження, знаком "+" позначте привабливіше для вас.

1а Доглядати за тваринами машини	чи	1б	Обслуговувати
2а Допомогати хворим, лікувати їх програми	чи	2б	Складати таблиці, схеми,

3а Брати участь в оформленні книжок, розвитком рослин плакатів	чи	3б Стежити за станом і
4а Обробляти матеріал (деревину, тканину, чи споживача метал, пластмасу тощо)	чи	4б Доводити товари до (рекламувати)
5а Обговорювати науково-популярні книжки, художні книжки	чи	5б Обговорювати
6а Утримувати тварин виконанні яких- небудь дій	чи	6б Тренувати товаришів у
7а Копіювати малюнки, зображення краном,	чи	7б Управляти підйомним трактором
8а Повідомляти людям які-небудь відомості чи виставки	чи	8б Художньо оформлювати
9а Ремонтувати речі (одяг, техніку) помилки в	чи	9б Шукати та виправляти текстах
10а Лікувати тварин розрахунки	чи	10б Виконувати обчислення,
11а Виводити нові сорти рослин проектувати нові види виробів	чи	11б Конструювати,
12а Розв'язувати суперечки, запобігати кресленнях, схемах сваркам, переконувати, карати	чи	12б Розбиратися в
13а Брати участь у роботі гуртків художньої чи життя мікробів самодіяльності	чи	13б Спостерігати, вивчати
14а Налагоджувати медичні прилади, апарати медичну допомогу пораненнях, травмах	чи	14б Подавати людям при
15а Складати точні описи явищ, подій відобразити події	чи	15б Художньо описувати,

16a Виконувати лабораторні аналізи в лікарні хворих	чи	16б	Приймати, оглядати
17a Фарбувати або розписувати стіни або складати приміщень прилади	чи	17б	Монтувати будинки машини,
18a Організовувати культпоходи, екскурсії у	чи	18б	Грати на сцені, брати участь концертах
19a Виготовляти за кресленнями деталі, креслення, карти	чи	19б	Креслити, копіювати
вироби, споруджувати будинки			
20a Вести боротьбу з хворобами рослин комп'ютері	чи	20б	Працювати на

Аркуш відповідей

Л Т П З Х

2a

4б

6б

8a

12a

14б

16б

18a 1б

4a

7б

9a

11б

14a

17б

19a 1a

3б

6a

10a

11a

13б

16a

20a 2б

5a

9б

10б

12б

15a

19б

20б

5б

7a

8б

13a

15б

17a

18б

Заповнивши "Аркуш відповідей", підрахуйте кількість знаків "+" у кожному вертикальному ряду. Сума їх буде показником ступеня вираження вашого усвідомленого нахилу до одного з типів професій.

VII. Робота з "Барометром професій" (5 хв.)

- Вибираючи й оволодіваючи тією чи іншою професією, важливо враховувати також потребу економічного району в фахівцях певного типу. Спробуйте визначити за "Барометром професій", чи буде вдалим ваш вибір, який ви плануєте зробити в майбутньому.

VIII. Підсумок. (1 хв.)

- Народна мудрість говорить: щасливий той, хто радісно йде на роботу і з радістю повертається додому. Але, щоб радісно було йти на роботу, треба одержувати від неї задоволення, а це залежить від вдало обраної професії Тож бажаю кожному з вас не помилитися у своєму виборі. Пам'ятайте золоту формулу вибору професії : "Хочу-можу-маю-треба".